

Ker v marsikaki smreki neizmerno veliko število tega mrčesa biva, ki se silno množi, zato že v malo tednih, ko se je ta mrčes v deblo smreke vgnjezdil, ona bolehati začne, kar se v tem pokaže, da bocki od vrha doli začno rumeno-rdeči prihajati (veneti). Včasih pa smreki bocki začno mahoma viseti, ki niso poprej orumenéle; malokdaj se pa iz začetka zunaj na smreki prav nič ne vidi. Lubje (skorja) take od tega mrčesa spodjedene smreke se pokaže sivkasto ter se začne od spodaj gori lušiti.

Lubadar si navadno izbere le stara, bolehana, posušena ali od vetra podrta drevesa in stare parobke, ali pa posekani les. Ako se je pa jako zaplodil, napada tudi popolnoma zdrava debela.

Da se razširjanju tega škodljivca v okom pride, treba je, da se poprej imenovana drevesa nemudoma in čisto iz gozda spravijo.

Ker skušnje učé, da se lubadar najraje loti posekanih in na tleh ležečih smrek, katere se še niso obelile, zato je tudi potrjen dober pomoček ta, da se na nekoliko nalašč tako posekanih smrekah lubadarji lovijo, in kedar so se vgnjezdili v tako nastavljene smreke, se one obelijo, predno so še iz jajčic črvi izlezli, in z lubjem ali skorjo vred sežgó. Take smreke imenujejo „lovke“, zato, ker ž njimi lubadarje lovijo.

Pratika lubadarja v smrečji od meseca do meseca.

Od novembra do marca: Kupec pa tudi ličinka ali buba pod skorjo; tudi čez zimo kupec v mahu. Lovke meseca marca.

Meseca aprila: Kukci že rojijo, pa se večkrat tudi zopet v zemljo zarijejo. Lovke.

Meseca maja: Kukci začno smreke bosti. Zdaj je treba najbolj smreke preiskavati. Lovke.

Meseca junija: Pod skorjo začno iz jajčic črvi lesti. Treba take smreke obeliti in jih iz gozda odpraviti.

Meseca julija: Izlega napreduje, in izleženi kukci delajo že drugi zarod. Nove lovke.

Meseca avgusta: Prvi zarod že dovršen, ali že tudi drugi zarod skoro gotov. Lovke.

Meseca septembra: Prva zalega rojí, ali druga že izgotovljena. Lovke.

Meseca oktobra: Včasih kukci še rojijo, so pa večidel že pod skorjo skriti; večkrat se nahaja še le ličinka ali buba.

Krvava ušica.

Prvotna domovina krvave ušice (Blutlaus) tudi je Amerika, vendar se je že pred več leti drugam zanesla, posebno na Angležko, kjer je že silno veliko število jablan pokončala. V deželah našega cesarstva je — hvala Bogu — dozda ta uš še malo znana, vendar je že tudi na Tirolskem okoli Bocen-a in Briksen-a veliko škode naredila.

Krvava ušica se imenuje zato, ker zmečkana rdečo liso naredi; spada pa ta uš v vrsto rastlinskih ali listnatih ušic, katere imajo rilček enako dolg ali pa še daljši od trupla; hoteče sesati ga stegnejo in zabodejo v rastlino. Razplod pri teh živalicah je tako neizmerno hiter, da se v enem poletju od enega samega para zaplodí več milijonov zaroda.

Podoba I.



Podoba I. nam kaže samico (babico) brž potem, ko je iz jajčica izlezla, toda veliko povekšano; života je hrušastega, obokanega z obročki, ki je krog in krog obdan od obrobka volni podobnega. Iz jajčic namreč izlevi se zarod matic ali rodovk, ki so samo samice. Te matice nimajo kril (perutnic), rivček pa tak, da ga morejo pod trebuh položiti.

One se samo po sebi plodijo, živijo v velikih skupinah skupaj in še le jeseni zarode krilate samice (babice) in prav majhne in tudi krilate samce (ušice možkega spôla), kakor jih podoba II. kaže.

Ko so se te samice in samci parili, potem kmalu poginejo, ker imajo le zelo skažena prebavila. Predno pa poginejo, položijo samice neizmerno število jajčic v jablanovo skorjo, iz katerih spomladi zopet matica zarod izleže. Matice so prav za prav pokončevalke drevja, kajti one zabodejo rivce svoje v mehko skorjo vejic, iz katerih potem začne sok teči in oteklina nastopi, dokler ne začne les bolehati in nazadnje popolnoma vsahneti.

Podoba III. kaže jabelčne vejice, kakor da bi bile od snega pobeljene; prevlečene so z neko snovo, vosku podobno, katero ušice iz sebe dajo; pod to odejo živijo, varne tudi pred neugodnim vremenom.

Kako odpraviti krvavo ušico z jablan?

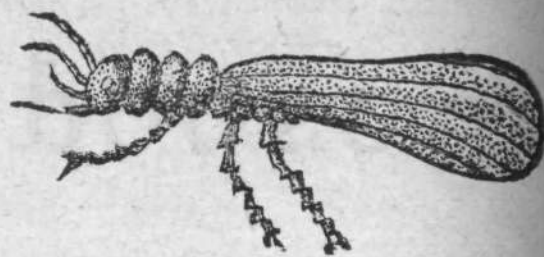
Drevo je treba popolnoma očediti ali pa posekati. Čedijo pa od krvavih ušic obsedena drevesa z vodo, kateri je petroleum primešan; s krtačami se ta voda v razpokline jablanove skorje vriba; tudi hvalijo namazati imenovane razpokline z ilovico, kateri je trpentin primešan. Vsa taka sredstva pa pomagajo le, ako se večkrat ponavljajo in na tanko spolnujejo. Najbolje je, ne dobivati jablan iz dežel, kjer imajo krvavo ušico.

Gopodarske skušnje.

* Češminje — vzrok rje na žitu. Ministerstvo kmetijstva je družbam kmetijskim naročilo, naj opomnijo gospodarje, da češminje (Berberitzenstrauch, Berberis vulgaris) odpravijo iz bližine polja, rekši, da se po poskušnjah novejšega časa na češminju pogostoma nahaja neka prašnata gliva, ki jej je ime „kupičnata rja“ (Becherrost), katere klična zrna veter odnese na žito po njivah, katero potem rja napade.

Dozda so nam bili vsi drugi vzroki rje znani in med njimi najbolj to, če poleti se dež s solncem nagloma spreminja. Če je tedaj res, da rja pride tudi iz češminja, ne bo našim gospodarjem veliko truda prizadjalo, češminje odpraviti od polja, zato, ker — se le malo kje nahaja.

Podoba II.



Podoba III.

